

European Securities and
Markets Authority

Obecné pokyny

Systemy a kontroly v prostředí automatizovaného obchodování pro obchodní platformy, obchodníky s cennými papíry a příslušné orgány

Obsah

I. Oblast působnosti	3
Co?	3
Kdo?	3
Kdy?	4
Požadavky na vykazování	4
II. Definice	4
III. Účel	6
IV. Obecné pokyny pro obchodní platformy, obchodníky s cennými papíry a příslušné orgány týkající se systémů a kontrol v prostředí automatizovaného obchodování	6
Obecný pokyn č. 1: Organizační požadavky na systémy elektronického obchodování regulovaných trhů a mnohostranných obchodních systémů	6
Obecný pokyn č. 2: Organizační požadavky na systémy elektronického obchodování (včetně algoritmů obchodování) obchodníků s cennými papíry	9
Obecný pokyn č. 3: Organizační požadavky na regulované trhy a mnohostranné obchodní systémy v souvislosti s podporou spravedlivého a řádného obchodování v prostředí automatizovaného obchodování	12
Obecný pokyn č. 4: Organizační požadavky na obchodníky s cennými papíry v souvislosti s podporou spravedlivého a řádného obchodování v prostředí automatizovaného obchodování	14
Obecný pokyn č. 5: Organizační požadavky na regulované trhy a mnohostranné obchodní systémy v souvislosti se zabraňováním zneužívání trhu (především manipulaci s trhem) v prostředí automatizovaného obchodování	17
Obecný pokyn č. 6: Organizační požadavky na obchodníky s cennými papíry v souvislosti se zabraňováním zneužívání trhu (především manipulaci s trhem) v prostředí automatizovaného obchodování	19
Obecný pokyn č. 7: Organizační požadavky na regulované trhy a mnohostranné obchodní systémy, jejichž členové/účastníci a uživatelé poskytují přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup	20
Obecný pokyn č. 8: Organizační požadavky na obchodníky s cennými papíry, které poskytují přímý přístup na trh anebo sponzorovaný přístup	22

I. Oblast působnosti

Co?

1. Tento dokument obsahuje obecné pokyny vydané na základě článku 16 nařízení o Evropském orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA). Podle čl. 16 odst. 3 nařízení o ESMA musí příslušné orgány a účastníci finančního trhu vynaložit veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny a doporučeními řídili.

Kdo?

2. Tyto obecné pokyny vysvětlují názor orgánu ESMA na způsob, jakým by se mělo právo Unie v určité oblasti uplatňovat a na jednotné, účinné a efektivní postupy dohledu v rámci Evropského systému orgánů finančního dohledu. ESMA proto od všech příslušných orgánů i účastníků finančního trhu očekává, že se budou těmito obecnými pokyny řídit, pokud nebude stanoveno jinak.
3. Tyto obecné pokyny se vztahují na:
 - a. provoz elektronického systému obchodování regulovaného trhu či mnohostranného obchodního systému;
 - b. používání elektronického systému obchodování, včetně algoritmu obchodování, obchodníkem s cennými papíry k obchodování na vlastní účet či k provádění pokynů na účet klientů a
 - c. poskytování přímého přístupu na trh či sponzorovaného přístupu obchodníkem s cennými papíry v rámci služby provádění pokynů na účet klientů.
4. Tyto obecné pokyny budou mít dopad rovněž na společnosti, které nejsou oprávněny působit jakožto organizátoři trhu, či na obchodníky s cennými papíry, na něž se vztahuje směrnice o trzích finančních nástrojů. Patří k nim společnosti, které prodávají systémy elektronického obchodování organizátorům trhu či obchodníkům s cennými papíry, jednají jako externí poskytovatelé těchto systémů či poskytují služby připojení obchodníkům s cennými papíry při přístupu na obchodní platformy. Těchto společností se dotknou povinnosti stanovené pro obchodní platformy a obchodníky s cennými papíry, které se vztahují k jejich systémům elektronického obchodování.
5. Tyto obecné pokyny ovlivní rovněž společnosti vyňaté z působnosti směrnice o trzích finančních nástrojů, které obchodují na vlastní účet a na obchodní platformy vstupují přímo jakožto členové, účastníci či uživatelé nebo prostřednictvím přímého přístupu na trh či sponzorovaného přístupu. Tyto společnosti budou ovlivněny obecnými pokyny pro spravedlivé a řádné obchodování na obchodních platformách, pokud jde o požadavky na členy, účastníky a uživatele bez uděleného povolení, i obecnými pokyny pro obchodní platformy a obchodníky s cennými papíry souvisejícími s přímým přístupem na trh a sponzorovaným přístupem.

6. Odkazy na obchodníky s cennými papíry uvedené v těchto obecných pokynech se týkají obchodníků s cennými papíry provádějících pokyny na účet klientů anebo obchodujících na vlastní účet v prostředí automatizovaného obchodování. Na obchodníka s cennými papíry provozujícího mnohostranný obchodní systém se vztahují obecné pokyny pro obchodní platformy.
7. ESMA k elektronickým systémům obchodování využívaným obchodníky s cennými papíry řadí elektronické systémy pro posílání pokynů obchodním platformám (bez ohledu na to, zda jsou pokyny klientů předány danému obchodníkovi s cennými papíry elektronicky) a elektronické systémy, jež pokyny vytvářejí automaticky, tj. algoritmy obchodování. Součástí systémů pro odesílání pokynů obchodním platformám mohou být směrovače inteligentních pokynů. Pro účely tohoto dokumentu se ESMA zabývá směrovači inteligentních pokynů pouze z hlediska rizik spojených se zadáváním pokynů, a nikoli například v souvislosti s prováděním pokynů klientů za podmínek nejpříznivějších pro klienta (best execution).
8. Tyto obecné pokyny se nevztahují pouze na obchodování s akciemi, nýbrž zahrnují obchodování jakéhokoli investičního nástroje v automatizovaném prostředí (jak uvádí směrnice o trzích finančních nástrojů).
9. U obchodních platform i obchodníků s cennými papíry by měly systémy a kontroly používané při plnění těchto obecných pokynů zohledňovat charakter, rozsah a komplexnost jejich činnosti.

Kdy?

10. Tyto obecné pokyny vstoupí v platnost *měsíc po svém zveřejnění příslušnými vnitrostátními orgány na jejich oficiální internetové stránce a v jejich úředním jazyce*. Podle tohoto harmonogramu by účastníci trhu měli být schopni, nebude-li uvedeno jinak, dodržovat tyto obecné pokyny ode dne 1. května 2012.

Požadavky na vykazování

11. Příslušné orgány, které jednají v souladu s těmito obecnými pokyny, by je měly začlenit do svých postupů dohledu, včetně těch případů, kdy se konkrétní obecné pokyny v rámci dokumentu zaměřují především na účastníky finančního trhu. Příslušné vnitrostátní orgány musí orgánu ESMA oznámit, zda postupují či hodlají postupovat podle těchto obecných pokynů, včetně důvodů pro jejich nedodržování, *do dvou měsíců od zveřejnění konečných obecných pokynů ve všech úředních jazycích EU*.
12. Účastníci finančního trhu nemusejí ESMA podávat zprávu o tom, zda tyto obecné pokyny dodržují.

II. Definice

13. Pro účely těchto obecných pokynů mají pojmy označené kurzivou význam stanovený v níže uvedené tabulce. Některé další pojmy používané v těchto obecných pokynech, například investiční podnik (obchodník s cennými papíry), mají význam uvedený v článku 4 *směrnice o trzích finančních nástrojů*.

Příslušné orgány

Příslušné orgány určené dle článku 48 směrnice o trzích finančních nástrojů

<i>Přímý přístup na trh</i>	Opatření, jehož prostřednictvím obchodník s cennými papíry, který je členem/účastníkem či uživatelem obchodní platformy, umožňuje určeným klientům (včetně způsobilých protistran) elektronicky předávat pokyny interním systémům elektronického obchodování daného obchodníka s cennými papíry pro následné automatické předání určené obchodní platformě pod obchodními identifikačními údaji daného obchodníka s cennými papíry.
<i>ESMA</i>	Evropský orgán pro cenné papíry a trhy
<i>Nariadení o ESMA</i>	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/77/ES, Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 84.
<i>Účastník finančního trhu</i>	Osoba, kterou se podle čl. 4 odst. 1 nařízení o ESMA „...rozumí jakákoli osoba, na niž se vztahuje požadavek obsažený v aktech Unie uvedených v čl. 1 odst. 2 [které zahrnují směrnici o trzích finančních nástrojů a směrnici o zneužívání trhu i jejich příslušná prováděcí opatření] nebo ve vnitrostátních právních předpisech provádějících uvedené akty.“
<i>Směrnice o zneužívání trhu (MAD)</i>	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/6/ES ze dne 28. ledna 2003 o obchodování zasvěcených osob a manipulaci s trhem (zneužívání trhu), Úř. věst. L 96, 12.4.2003, s. 16.
<i>Směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID)</i>	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnic Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS, Úř. věst. L 145, 30.4.2004, s. 1.
<i>Prováděcí směrnice MiFID</i>	Směrnice Komise 2006/73/ES ze dne 10. srpna 2006, kterou se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES, pokud jde o organizační požadavky a provozní podmínky investičních podniků a o vymezení pojmů pro účely zmíněné směrnice, Úř. věst. L 241, 2.9.2006, s. 26.
<i>Sponzorovaný přístup</i>	Režim, jehož prostřednictvím obchodník s cennými papíry, který je členem/účastníkem či uživatelem obchodní platformy, umožňuje určeným klientům (včetně způsobilých protistran) elektronicky a přímo předávat pokyny určené obchodní platformě pod obchodními identifikačními údaji daného obchodníka s cennými papíry, aniž by pokyny procházely interními systémy elektronického obchodování daného obchodníka s cennými papíry.
<i>Zpráva o podezřelé transakci</i>	Zprávy příslušným orgánům vyžadované podle čl. 6 odst. 9 směrnice MAD v případě, že osoba, která profesionálně uskutečňuje transakce, má důvody se domnívat, že by určitá transakce mohla být obchodováním zasvěcených

osob nebo manipulací s trhem.

Algoritmus obchodování

Počítačový software pracující na základě klíčových parametrů stanovených obchodníkem s cennými papíry nebo klientem obchodníka s cennými papíry, který vytváří pokyny, jež mají být automaticky předány obchodním platformám v reakci na informace o trhu.

Obchodní platforma

Regulovaný trh či mnohostranný obchodní systém.

III. Účel

14. Účelem těchto obecných pokynů je zajistit společné, důsledné a jednotné uplatňování směrnice MiFID a směrnice MAD, které platí pro systémy a kontroly požadované u:

- obchodních platform a obchodníků s cennými papíry v prostředí automatizovaného obchodování a
- obchodních platform a obchodníků s cennými papíry, pokud jde o poskytování přímého přístupu na trh či sponzorovaného přístupu.

IV. Obecné pokyny pro obchodní platformy, obchodníky s cennými papíry a příslušné orgány týkající se systémů a kontrol v prostředí automatizovaného obchodování

Obecný pokyn č. 1: Organizační požadavky na systémy elektronického obchodování regulovaných trhů a mnohostranných obchodních systémů

Příslušné právní předpisy

Čl. 39 odst. b) a c) směrnice MiFID pro regulované trhy

Čl. 14 odst. 1 a čl. 13 odst. 2, 4, 5 a 6 směrnice MiFID a články 5 až 9, články 13 a 14 a článek 51 prováděcí směrnice MiFID pro mnohostranné obchodní systémy

Všeobecný pokyn

1. Systém (nebo systémy) elektronického obchodování regulovaného trhu či mnohostranného obchodního systému zajistí plnění příslušných povinností dle směrnice MiFID a jiných příslušných unijních i vnitrostátních právních předpisů s přihlédnutím k technologickému pokroku a trendům ve využívání technologií jeho členy/účastníky či uživateli. Systém (či systémy) by měl(y) být především dobře přizpůsoben(y) provozu, který v něm (nich) probíhá, a dostatečně důkladný(é), aby zajistil(y) nepřetržité a pravidelné fungování automatizovaného trhu (či trhů), provozovaného(ých) organizátorem trhu nebo obchodníkem s cennými papíry.

Podrobné obecné pokyny

2. Při dodržování tohoto všeobecného pokynu by měly obchodní platformy vzít v úvahu přinejmenším toto:

a) Správa a řízení

- Proces správy a řízení má pro plnění regulatorních povinností zásadní význam. Obchodní platformy by měly v rámci svého souhrnného rámce pro řízení a rozhodování vytvořit, zajistit (včetně externího zajištění) a monitorovat své systémy elektronického obchodování prostřednictvím srozumitelného a formalizovaného procesu správy a řízení. Tento proces správy a řízení musí zajistit, aby se patřičně přihlédlo ke všem příslušným okolnostem, včetně obchodních a technických aspektů, rizik a dodržování předpisů, které by měly být v klíčových rozhodnutích zohledněny. Především musí obsahovat zásady dodržování předpisů a řízení rizik. Proces správy a řízení musí rovněž jasně vymezit odpovědnost, včetně postupů pro schvalování vývoje, prvotní zavádění, následné aktualizace a řešení problémů zjištěných při monitorování. Měly by být také určeny patřičné postupy pro sdělování informací.
- V procesu správy a řízení by měli být pracovníci compliance odpovědní za poskytování přesných informací o regulatorních povinnostech organizátora trhu či provozovatele mnohostranného obchodního systému a o zásadách a postupech, které mají zajistit, aby byly systémy obchodování používány v souladu s povinnostmi organizátora trhu či provozovatele mnohostranného obchodního systému a aby každé porušení těchto povinností bylo odhaleno. Od pracovníků compliance se proto vyžaduje, aby byli obeznámeni se způsobem, jakým systémy obchodování fungují, nikoli však s technickými vlastnostmi těchto systémů obchodování.

b) Kapacita a odolnost

- Systémy elektronického obchodování regulovaných trhů a mnohostranných obchodních systémů by měly mít dostatečnou kapacitu k tomu, aby pojaly rozumně předvídatelný objem zpráv, a měly by být pružné, aby bylo možno zvýšit jejich kapacitu v reakci na silící tok zpráv a nouzové podmínky, které by mohly ohrozit jejich řádný provoz.

c) Zachování provozu

- Obchodní platformy by měly mít účinná opatření pro zachování provozu svých systémů elektronického obchodování, aby se vypořádaly i s rušivými událostmi, které mimo jiné zahrnují selhání systému. Opatření pro zachování provozu by měla zajistit včasné obnovení obchodování nejen v případě selhání systému. Tato opatření by měla podle potřeby zahrnovat otázky, jako je např.:

- a. správa a řízení rozvoje a uplatňování opatření;
- b. zvážení odpovídající škály možných scénářů týkajících se provozu jejich systémů elektronického obchodování, které vyžadují zvláštní opatření pro zachování provozu;
- c. zálohování údajů nezbytných k provozu (včetně kontroly), které procházejí jejich systémy elektronického obchodování;
- d. postupy pro přemístění do záložního pracoviště a pro provozování systému elektronického obchodování ze záložního pracoviště;
- e. odborná příprava pracovníků v oblasti provozu opatření a rolí jednotlivců v nich a

- f. průběžný program pro testování, hodnocení a přezkum opatření, jenž zahrnuje postupy pro změnu opatření v reakci na výsledky tohoto programu.

d) Testování

- Obchodní platformy by měly před zavedením systému elektronického obchodování i před zavedením aktualizací využívat jasně popsané metody vývoje i testování. Využívání těchto metod by mělo mimo jiné zajistit, aby provoz daného systému elektronického obchodování byl v souladu s povinnostmi regulovaného trhu a mnohostranného obchodního systému stanovenými dle směrnice MiFID a dalších příslušných unijních či vnitrostátních právních předpisů, aby kontroly dodržování předpisů a řízení rizik, které jsou součástí těchto systémů, fungovaly tak, jak bylo zamýšleno (včetně automatického vytváření zpráv o chybách), a aby systém elektronického obchodování mohl účinně fungovat i ve ztížených tržních podmínkách.

e) Monitorování a přezkum

- Obchodní platformy by měly v reálném čase monitorovat své systémy elektronického obchodování. Měly by odpovídajícím způsobem a co nejdříve řešit zjištěné problémy podle priorit a v případě potřeby být schopny upravit, omezit či zastavit daný systém elektronického obchodování. Rozhodnutí o opatřeních k řešení problémů se systémy elektronického obchodování by měla přihlížet (pokud možno) k potřebám těch, kdo provozují obchodní platformy, aby fungovaly stanoveným způsobem.
- Aby zajistili, že obchodní platformy zůstanou nadále funkční, měli by organizátoři těchto obchodních platform pravidelně přezkoumávat a hodnotit své systémy elektronického obchodování, s nimi spojený proces týkající se správy a řízení, odpovědnosti a schvalování a související opatření pro zachování provozu. Měli by jednat na základě těchto přezkumů a hodnocení, aby napravili nedostatky. Proces přezkumu a hodnocení by měl být do jisté míry nezávislý, čehož lze dosáhnout například provedením interního auditu či zapojením třetích stran.

f) Zabezpečení

- Obchodní platformy by měly mít postupy a opatření pro fyzické a elektronické zabezpečení určené k ochraně jejich systémů elektronického obchodování před zneužíváním či neoprávněným přístupem a k zajištění úplnosti údajů, které jsou součástí těchto systémů nebo jimi procházejí.

g) Personální zajištění

- Obchodní platformy by měly mít postupy a opatření zahrnující též nábor a odbornou přípravu určené ke stanovení jejich personálních požadavků a poté k zajištění toho, aby zaměstnávaly dostatečný počet pracovníků s dovednostmi a odbornými znalostmi nutnými k řízení jejich systémů elektronického obchodování. To bude vyžadovat zaměstnávání pracovníků se znalostí příslušných systémů elektronického obchodování, monitorování a testování takových systémů a takového druhu obchodování, které budou provádět členové/účastníci regulovaného trhu nebo uživatelé mnohostranného obchodního systému, a regulatorních povinností regulovaných trhů či mnohostranných obchodních systémů.

h) Uchovávání záznamů a spolupráce

- Obchodní platformy by měly o svých systémech elektronického obchodování uchovávat záznamy týkající se přinejmenším výše uvedených bodů a) až g). Tyto záznamy budou zahrnovat informace o klíčových rozhodnutích, vlastnostech systému, metodách testování, výsledcích zkoušek a pravidelných přezkumech. Tyto záznamy by měly být dostatečně podrobné, aby příslušným orgánům umožňovaly monitorovat, zda daná platforma plní příslušné povinnosti. Organizátoři trhu a obchodníci s cennými papíry provozující mnohostranné obchodní systémy by měli záznamy uchovávat nejméně po dobu pěti let. Organizátoři trhu provozující regulované trhy by je měli uchovávat nejméně po dobu požadovanou jejich příslušným vnitrostátním orgánem.
- Obchodní platformy by měly v souladu s opatřeními dohledu v jejich členském státě informovat příslušné orgány o všech významných rizicích, která mohou ovlivnit řádné řízení technických operací daného systému, a o vážných událostech v případě, že se tato rizika naplní.

Obecný pokyn č. 2: Organizační požadavky na systémy elektronického obchodování (včetně algoritmů obchodování) obchodníků s cennými papíry

Příslušné právní předpisy: Čl. 13 odst. 2, 4, 5 a 6 směrnice MiFID a články 5 až 9, články 13, 14 a 51 prováděcí směrnice MiFID

Všeobecný pokyn

1. Systém (nebo systémy) elektronického obchodování, včetně algoritmů obchodování, obchodníků s cennými papíry zajistí, aby společnost plnila příslušné povinnosti podle směrnice MiFID a jiných příslušných unijních i vnitrostátních právních předpisů, jakož i pravidel obchodních platform, kterým posílá pokyny. Systém (či systémy) by měl(y) být především dobře přizpůsoben(y) provozu, který v něm (nich) probíhá a dostatečně spolehlivý(é), aby zajistil(y) nepřetržité a pravidelné provozování svých investičních služeb a činností v prostředí automatizovaného obchodování.

Podrobné obecné pokyny

2. Při dodržování tohoto všeobecného pokynu by měli obchodníci s cennými papíry vzít v úvahu přinejmenším toto:

a) Správa a řízení

- Proces správy a řízení má pro plnění regulatorních povinností zásadní význam. Obchodníci s cennými papíry by měli v rámci svého souhrnného rámce pro správu a řízení a rozhodování vytvořit, zajistit (včetně externího zajištění) a monitorovat své systémy elektronického obchodování, včetně algoritmů obchodování, prostřednictvím srozumitelného a formalizovaného procesu řízení. Tento proces správy a řízení musí zajistit, aby se patřičně přihlédlo ke všem příslušným okolnostem, včetně obchodních a technických aspektů, rizik a dodržování předpisů, které by měly být v klíčových rozhodnutích zohledněny. Především musí uplatňovat zásady dodržování předpisů a řízení rizik. Proces správy a řízení musí rovněž jasně vymezit odpovědnost včetně postupů pro schvalování vývoje, prvotní zavádění, následné aktualizace a řešení problémů zjištěných při monitorování. Měly by být také vytvořeny patřičné postupy pro sdělování informací.

- V procesu správy a řízení by měli být pracovníci compliance odpovědní za poskytování přesných informací o regulatorních povinnostech společnosti i zásadách a postupech, které mají zajistit, aby bylo používání systémů a algoritmů obchodování v souladu s povinnostmi společnosti a každé jejich porušení bylo odhaleno. To znamená, že pracovníci compliance musí být obeznámeni se způsobem, jakým systémy a algoritmy obchodování fungují, nikoli však s technickými vlastnostmi těchto systémů či algoritmů obchodování.

b) Kapacita a odolnost

- Systémy elektronického obchodování obchodníka s cennými papíry by měly mít dostatečnou kapacitu k tomu, aby poaly rozumně předvídatelný objem zpráv. Kapacita by měla být flexibilní a schopná reagovat na silící tok zpráv a nouzové podmínky, které by mohly ohrozit řádný provoz daného systému.

c) Zachování provozu

- Obchodníci s cennými papíry by měli mít odpovídající, přiměřená a účinná opatření pro zachování provozu svých systémů elektronického obchodování, aby se vypořádali i s rušivými událostmi (ty mohou v případě nutnosti zajistit včasné obnovení obchodování) zahrnujícími mimo jiné selhání systému. Proto by tato opatření měla podle potřeby zahrnovat otázky, jako je např.:
 - a. správa a řízení vývoje a zavádění opatření;
 - b. zvážení odpovídající škály možných scénářů týkajících se provozu jejich systémů elektronického obchodování, které vyžadují zvláštní opatření pro zachování provozu;
 - c. zálohování údajů nezbytných k provozu (včetně kontroly), které procházejí jejich systémy elektronického obchodování;
 - d. postupy pro přemístění do záložního pracoviště a pro provozování systému elektronického obchodování ze záložního pracoviště;
 - e. odborná příprava pracovníků v oblasti zajištění provozu opatření a rolí jednotlivců v nich a
 - f. průběžný program pro testování, hodnocení a přezkum opatření, jenž zahrnuje postupy pro změnu opatření v reakci na výsledky tohoto programu.

d) Testování

- Obchodníci s cennými papíry by měli před zavedením systému elektronického obchodování či algoritmu obchodování i před zavedením aktualizací využívat jasně popsané metody vývoje i testování. U algoritmů by tyto metody mohly zahrnovat simulaci výkonnosti/zpětné testování či testování offline v testovacím prostředí dané obchodní platformy (v případě, že organizátoři trhu testování umožní). Využívání těchto metod by mělo mimo jiné zajistit, aby byl provoz daného systému elektronického obchodování či algoritmu obchodování v souladu s povinnostmi obchodníka s cennými papíry stanovenými dle směrnice MiFID i jiných příslušných unijních i vnitrostátních právních předpisů, jakož i s pravidly používaných obchodních platform, aby

kontroly dodržování předpisů a řízení rizik zabudované v tomto systému či algoritmu fungovaly tak, jak bylo zamýšleno (včetně automatického vytváření zpráv o chybách), a aby systém elektronického obchodování či algoritmus mohl účinně fungovat i ve ztížených tržních podmínkách. Účinné fungování ve ztížených tržních podmínkách může znamenat (ne však nezbytně), že se daný systém či algoritmus za těchto podmínek vypne.

- Obchodníci s cennými papíry by měli testy algoritmu obchodování (včetně testů mimo reálné obchodní prostředí) přizpůsobit strategii, pro kterou společnost daný algoritmus použije (včetně trhů, jimž bude posílat pokyny a jejich struktury). Obchodník s cennými papíry by rovněž měl zajistit, aby tyto zkoušky odpovídaly rizikům, jimiž může tato strategie ohrozit sebe samu i spravedlivé a řádné fungování trhů provozovaných obchodními platformami, kterým má dle záměru dané společnosti algoritmus posílat pokyny. Jestliže se trhy, na nichž má být daný algoritmus použit, odlišují od těch původně zamýšlených, měli by obchodníci s cennými papíry provést další testování.
- Obchodníci s cennými papíry by měli v reálném prostředí zavádět algoritmy obchodování kontrolovaným a obezřetným způsobem, například určením omezení pro počet obchodovaných investičních nástrojů, objemu a počtu pokynů a počtu trhů, na něž jsou pokyny posílány, aby společnost mohla ověřit, že algoritmus v reálném prostředí funguje podle očekávání, a provést změny, pokud tomu tak není.

e) Monitorování a přezkum

- Obchodníci s cennými papíry by měli v reálném čase monitorovat své systémy elektronického obchodování, včetně algoritmů obchodování. Měli by odpovídajícím způsobem a co nejdříve řešit zjištěné problémy podle priorit a v případě potřeby být schopni upravit, omezit či okamžitě zastavit svůj systém elektronického obchodování či algoritmus obchodování. Při řešení problémů se svými systémy elektronického obchodování by obchodníci s cennými papíry měli - pokud možno - zohlednit potřebu, aby členové/účastníci a uživatelé regulovaných trhů jednali náležitým způsobem.
- Obchodníci s cennými papíry by měli pravidelně přezkoumávat a hodnotit své systémy elektronického obchodování i algoritmy obchodování, s nimi spojený rámec správy a řízení, odpovědnosti a schvalování a související opatření pro zachování provozu. Měli by jednat na základě těchto přezkumů a hodnocení, aby napravili zjištěné nedostatky. Proces přezkumu a hodnocení by měl být do jisté míry nezávislý, čehož lze dosáhnout například provedením interního auditu či zapojením třetích stran. Přezkumy fungování algoritmů obchodování by měly zahrnovat posouzení dopadů na integritu a odolnost trhu, jakož i zisků a ztrát spojených se strategiemi, pro které je daný algoritmus použit.

f) Zabezpečení

- Obchodníci s cennými papíry by měli mít postupy a opatření pro fyzické a elektronické zabezpečení určené k ochraně svých systémů elektronického obchodování a algoritmů obchodování před zneužíváním či neoprávněným přístupem a k zajištění úplnosti údajů, které jsou součástí těchto systémů a algoritmů nebo jimi procházejí.

g) Personální zajištění

- Obchodníci s cennými papíry by měli mít postupy a opatření zahrnující též odbornou přípravu a nábor, určené ke stanovení svých personálních požadavků a k zaměstnávání dostatečného počtu pracovníků s dovednostmi a odbornými znalostmi nutnými k řízení jejich systémů elektronického obchodování a algoritmů obchodování. To vyžaduje zaměstnávání pracovníků, kteří znají příslušné systémy a algoritmy elektronického obchodování, jsou schopni je monitorovat a testovat, a vyznaží se v obchodních strategiích, které daná společnost používá ve svých obchodních systémech a algoritmech, a v regulatorních povinnostech společnosti.

h) Uchovávání záznamů a spolupráce

- Obchodníci s cennými papíry by měli nejméně po dobu pěti let uchovávat o svých systémech elektronického obchodování (a algoritmech obchodování) záznamy týkající se záležitostí zmíněných v odstavci 3, včetně informací o klíčových rozhodnutích, obchodní strategii či strategiích, kterou (které) má každý algoritmus naplnit, vlastnostech systému, metodách testování, výsledcích testů a pravidelných přezkumech. Tyto záznamy by měly být dostatečně podrobné, aby příslušným orgánům umožňovaly monitorovat, zda dané společnosti plní příslušné povinnosti.
- Obchodníci s cennými papíry by měli v souladu s opatřeními dohledu ve svém domovském členském státě informovat příslušné orgány o všech významných rizicích, která mohou ovlivnit řádné řízení technických operací jejich systémů elektronického obchodování a algoritmů, a o vážných událostech v případě, že se tato rizika naplní.

Obecný pokyn č. 3: Organizační požadavky na regulované trhy a mnohostranné obchodní systémy v souvislosti s podporou spravedlivého a řádného obchodování v prostředí automatizovaného obchodování

Příslušné právní předpisy

Čl. 39 odst. b), c) a d), články 42 a 43 směrnice MiFID pro regulované trhy

Čl. 14 odst. 1 a 4, čl. 13 odst. 2, 5 a 6, čl. 42 odst. 3 a článek 26 směrnice MiFID a články 13, 14 a 51 prováděcí směrnice MiFID pro mnohostranné obchodní systémy

Všeobecný pokyn

1. Pravidla a postupy regulovaných trhů a mnohostranných obchodních systémů, které se týkají spravedlivého a řádného obchodování na jejich elektronických trzích, by měly odpovídat charakteru a rozsahu obchodování na těchto trzích a zohledňovat i typy členů, účastníků a uživatelů a jejich obchodní strategie.

Podrobné obecné pokyny

2. Při dodržování tohoto všeobecného pokynu by pravidla a postupy obchodních platform měly přinejmenším zahrnovat:

a) Požadavky na členy či účastníky, kteří nejsou úvěrovými institucemi ani obchodníky s cennými papíry

- Obchodní platformy by měly přistupovat s náležitou opatrností k žádostem o členství/účasť či užívání, které podaly osoby, jež podle práva EU nejsou úvěrovými institucemi ani obchodníky s cennými papíry.
- Na členy či účastníky, kteří nejsou úvěrovými institucemi ani obchodníky s cennými papíry, by obchodní platformy měly mít organizační požadavky (přičemž podle potřeby vezmou v úvahu kontroly uložené společností povoleným mimo EHP) zahrnující požadavky na monitorování obchodování, které porušuje pravidla dané platformy, a na řízení rizik. Pravidla obchodních platform by měla od členů/účastníků a uživatelů, kteří nejsou obchodníky s cennými papíry, vyžadovat, aby dodržovali obecné pokyny, které tento dokument stanoví pro obchodníky s cennými papíry.

b) Kompatibilita informačních technologií

- Obchodní platformy by měly mít standardizované zkoušky shody, aby zajistily, že systémy, které členové a účastníci používají pro přístup na danou platformu, budou splňovat minimální úroveň funkčnosti, která je kompatibilní se systémem elektronického obchodování obchodních platform a nebude představovat hrozbu pro spravedlivé a řádné obchodování na dané platformě.

c) Kontroly před uskutečněním a po uskutečnění obchodu

- Aby zajistily řádné obchodování, měly by mít obchodní platformy minimální požadavky na kontroly členů/účastníků a uživatelů prováděné před uskutečněním i po uskutečnění obchodu a zaměřené na jejich obchodní činnosti (včetně kontrol zajišťujících, aby nedocházelo k neoprávněnému přístupu k obchodním systémům). Především by měly probíhat kontroly založené na filtrování pokynů podle ceny a množství (tímto požadavkem není nijak dotčena odpovědnost členů/účastníků či uživatelů za provádění vlastních kontrol před uskutečněním i po uskutečnění obchodu).

d) Přístup a informovanost obchodující osoby

- Obchodní platformy by měly mít normy vztahující se na informovanost členů/účastníků a uživatelů, kteří budou používat systémy zadávání pokynů.

e) Omezení přístupu a zasahování do transakcí

- Obchodní platformy by měly být schopny jednotlivým členům nebo účastníkům zcela či částečně zabránit v přístupu na své trhy a zrušit, pozměnit či opravit transakci. Pravidla a postupy pro rušení, pozměňování či opravování obchodních transakcí by pro členy/účastníky a uživatele regulovaného trhu či mnohostranného obchodního systému měly být srozumitelné.

f) Opatření proti přílišnému zahlcení knihy objednávek

- Obchodní platformy by měly mít opatření umožňující kdykoli zabránit přílišnému zahlcení knihy objednávek, především omezením kapacity pokynů zadávaných jedním účastníkem.

g) Ochrana proti porušování omezení kapacity

- Obchodní platformy by měly mít opatření bránící porušování omezení kapacity pro posílání zpráv (například tzv. throttling). Soubor těchto opatření by přinejmenším měl být dostupný členům/účastníkům a uživatelům.

h) Opatření k omezení či zastavení obchodování

- Obchodní platformy by měly mít opatření umožňující v případě potřeby omezit či zastavit obchodování s jedním či několika investičními nástroji (například přerušení na základě volatility či automatické odmítnutí pokynů, které překračují určitý limit stanovený pro objem a cenu), aby zajistily řádné fungování trhu. Rámcem těchto opatření by měl být dostupný přinejmenším členům/účastníkům a uživatelům.

i) Získávání informací od členů/účastníků a uživatelů

- Obchodní platformy by měly být schopny získávat informace od jednotlivých členů/účastníků či uživatelů, aby usnadnily sledování, jak regulovaný trh či mnohostranný obchodní systém dodržuje pravidla a postupy týkající se organizačních požadavků a kontroly obchodování.

j) Monitorování

- Obchodní platformy by měly, kdykoliv je příslušná platforma v provozu, pokud možno v reálném čase monitorovat své trhy kvůli možným náznakům nestandardního obchodování. Toto monitorování by měli provádět pracovníci, kteří rozumí fungování daného trhu. Tito pracovníci by měli být dostupní příslušnému orgánu dané platformy a měli by mít pravomoc učinit v případě potřeby nápravná opatření na ochranu spravedlivého a řádného obchodování.

k) Uchovávání záznamů a spolupráce

- Obchodní platformy by měly uchovávat záznamy o záležitostech zmíněných v bodech a) až j), včetně problémů, které nastanou v souvislosti s uvedenými politikami a postupy. Tyto záznamy by měly být dostatečně podrobné, aby příslušnému orgánu umožnily kontrolovat, zda obchodní platformy plní příslušné povinnosti. Organizátoři trhu a obchodníci s cennými papíry provozující mnohostranné obchodní systémy by měli záznamy uchovávat nejméně po dobu pěti let. Organizátoři trhu provozující regulované trhy by je měli uchovávat nejméně po dobu požadovanou jejich domovským příslušným orgánem.
- Obchodní platformy by měly v souladu s úpravou dohledu v jejich členském státě informovat příslušné orgány o významných rizicích, která mohou ovlivnit spravedlivé a řádné obchodování, a o vážných událostech v případě, že se tato rizika naplní.

Obecný pokyn č. 4: Organizační požadavky na obchodníky s cennými papíry v souvislosti s podporou spravedlivého a řádného obchodování v prostředí automatizovaného obchodování

Příslušné právní předpisy: Čl. 13 odst. 2, 4, 5 a 6 směrnice MiFID a články 5, 6, 7, 9, 13, 14 a 51 prováděcí směrnice MiFID

Všeobecný pokyn

1. Obchodníci s cennými papíry musí mít zásady a postupy, které zajistí, aby jejich automatizované obchodní činnosti na obchodních platformách, včetně poskytování přímého přístupu na trh či sponzorovaného přístupu, byly v souladu s jejich regulatorními povinnostmi dle směrnice MiFID a jiných příslušných unijních i vnitrostátních právních předpisů, a především, aby řídili rizika spojená s těmito obchodními činnostmi.

Podrobné obecné pokyny

2. Při dodržování tohoto všeobecného pokynu by automatizované obchodní činnosti obchodníků s cennými papíry měly přinejmenším zohlednit toto:

a) Parametry týkající se ceny nebo velikosti

- Obchodníci s cennými papíry by měli být schopni automaticky zablokovat nebo zrušit pokyny, které neodpovídají stanoveným parametrům týkajícím se ceny nebo velikosti (v případě potřeby diferencovaným pro různé investiční nástroje), buď pro jednotlivé pokyny, nebo pro určitý časový interval, nebo obojím způsobem.

b) Povolení obchodovat

- Obchodníci s cennými papíry by měli být schopni automaticky zablokovat či zrušit pokyny uživatele, jestliže jsou si vědomi, že příslušný uživatel není oprávněn obchodovat s daným investičním nástrojem.

c) Řízení rizik

- Obchodníci s cennými papíry by měli být schopni pokyny automaticky zablokovat či zrušit v případě, že mohou způsobit překročení vlastních limitů pro řízení rizik. Kontroly by měly být prováděny podle potřeby a měly by odpovídat angažovanosti vůči jednotlivým klientům nebo investičním nástrojům, skupinám klientů nebo investičních nástrojů a expozicím jednotlivých uživatelů, obchodních oddělení obchodníka s cennými papíry obchodníka s cennými papíry jako celku.

d) Soulad s regulačním a právním rámcem

- Elektronické systémy obchodníků s cennými papíry a jimi vytvářené pokyny by měly být v souladu s povinnostmi těchto podniků dle směrnice MiFID či jiných příslušných unijních nebo vnitrostátních právních předpisů nebo dle pravidel regulovaného trhu či mnohostranného obchodního systému, do něhož má být daný pokyn poslán (včetně pravidel spravedlivého a řádného obchodování).

e) Povinnost podat zprávu orgánům dohledu

- Obchodníci s cennými papíry by měli v souladu s úpravou dohledu v jejich členském státě informovat příslušné orgány o významných rizicích, která mohou ovlivnit spravedlivé a řádné obchodování, a o vážných událostech v případě, že se tato rizika naplní.

f) Potlačení kontrol před uskutečněním obchodu

- Obchodníci s cennými papíry by měli mít postupy a opatření pro zacházení s pokyny, jež byly automaticky zablokovány jejich kontrolami před uskutečněním obchodu a které chtějí přesto podat. Tyto postupy a opatření by měly pracovníky compliance a řízení rizik uvědomit v případech, kdy mají být kontroly potlačeny a potlačení těchto kontrol vyžaduje jejich souhlas.

g) Odborná příprava v oblasti zadávání pokynů

- Obchodníci s cennými papíry by měli zajistit, aby zaměstnanci, kteří se podílejí na zadávání pokynů, absolvovali před tím, než budou smět systémy zadávání pokynů používat, odpovídající odbornou přípravu v oblasti zadávání pokynů, například školení na pracovišti se zkušenými obchodníky či školení ve formě výuky v učebnách, a splňovali požadavky stanovené obchodními platformami.

h) Monitorování a dostupnost kvalifikovaných a pověřených pracovníků

- Obchodníci s cennými papíry by měli v době, kdy posílají pokyny obchodním platformám, své pokyny pokud možno v reálném čase monitorovat, a to i z perspektivy napříč trhy, kvůli možným náznakům nestandardního obchodování. Toto monitorování by měli provádět pracovníci, kteří rozumějí obchodním tokům společnosti. Tito pracovníci by měli být dostupní příslušnému orgánu dané společnosti i obchodním platformám, na nichž je společnost aktivní, a měli by mít pravomoc v případě potřeby učinit nápravná opatření.

i) Pečlivý dohled pracovníků kontroly

- Obchodníci s cennými papíry by měli zajistit, aby pracovníci compliance mohli pečlivě sledovat elektronickou obchodní činnost dané společnosti, a mohli tak rychle reagovat na každé selhání či porušení předpisů, které může nastat, a napravit ho.

j) Kontrola intenzity předávání zpráv

- Obchodníci s cennými papíry by měli zajistit kontrolu intenzity předávání zpráv jednotlivým obchodním platformám.

k) Řízení provozních rizik

- Obchodníci s cennými papíry by měli řídit rizika v elektronickém obchodování prostřednictvím vhodných a přiměřených opatření ve správě a řízení, interních kontrol a interních systémů vykazování a patřičně přihlížet k obecným pokynům Evropského výboru orgánů bankovního dohledu (CEBS) pro řízení provozních rizik při činnostech spojených s obchodováním¹.

l) Kompatibilita informačních technologií

- Obchodníci s cennými papíry by měli zajistit, aby systémy, které používají pro přístup na obchodní platformu, splňovaly minimální úroveň funkčnosti, která je kompatibilní se systémy elektronického obchodování dané platformy a nebude představovat hrozbu pro spravedlivé a řádné obchodování na této platformě.

¹ K dispozici na adrese [http://www.eba.europa.eu/documents/Publications/Standards---Guidelines/2010/Management-of-op-risk/CEBS-2010-216-\(Guidelines-on-the-management-of-op-.aspx\)](http://www.eba.europa.eu/documents/Publications/Standards---Guidelines/2010/Management-of-op-risk/CEBS-2010-216-(Guidelines-on-the-management-of-op-.aspx)).

m) Uchovávání záznamů a spolupráce

- i. Obchodníci s cennými papíry by měli nejméně po dobu pěti let uchovávat záznamy o záležitostech zmíněných výše v bodech a) až j). Tyto záznamy by měly být dostatečně podrobné, aby příslušným orgánům umožnily sledovat, zda společnosti plní příslušné povinnosti.
- ii. Obchodníci s cennými papíry by měli v souladu s úpravou dohledu v jejich členském státě příslušné orgány informovat o významných rizicích, která mohou ovlivnit spravedlivé a řádné obchodování, a o vážných událostech v případě, že se tato rizika naplní.

Obecný pokyn č. 5: Organizační požadavky na regulované trhy a mnohostranné obchodní systémy v souvislosti se zabraňováním zneužívání trhu (především manipulaci s trhem) v prostředí automatizovaného obchodování

Příslušné právní předpisy

Čl. 39 písm. b) a d) a článek 43 směrnice MiFID, čl. 6 odst. 6 a 9 směrnice MAD a články 7 až 10 prováděcí směrnice MAD 2004/72/ES pro regulované trhy

Čl. 14 odst. 1, čl. 13 odst. 2, 5 a 6 a článek 26 směrnice MiFID, články 5 až 9 a článek 51 prováděcí směrnice MiFID, čl. 6 odst. 6 a 9 směrnice MAD a články 7 až 10 prováděcí směrnice MAD 2004/72/ES pro mnohostranné obchodní systémy

Všeobecný pokyn

1. Obchodní platformy by s ohledem na specifická opatření či regulaci dohledu v jejich členském státě měly mít účinná opatření a postupy, které jim umožní odhalit jednání jejich členů/účastníků a uživatelů, jež může znamenat zneužívání trhu (především manipulaci s trhem) v prostředí automatizovaného obchodování.
2. K možným případům manipulace s trhem, které by v prostředí automatizovaného obchodování mohly být zvláště problematické, se řadí:
 - **Ping orders** – zadávání malých pokynů s cílem zjistit stav skrytých pokynů; používají se zejména k posouzení toho, co se odehrává na netransparentní obchodní platformě.
 - **Quote stuffing** – zadávání velkého množství pokynů anebo zrušení/aktualizace pokynů s cílem znejistit ostatní účastníky, zpomalit proces jejich zpracování a skrýt vlastní strategii.
 - **Momentum ignition** - zadávání pokynů či sérií pokynů, jejichž účelem je nastartovat či posílit nějaký trend a podnítit ostatní účastníky, aby tento trend urychlili či rozšířili a tím vytvořili příležitost k uvolnění nebo otevření pozice na příznivé ceně.
 - **Layering a spoofing** - zadávání hromadných pokynů, často spekulativních, na jedné straně knihy objednávek se záměrem uskutečnit obchod na opačné straně knihy objednávek. Jakmile tento obchod proběhne, manipulační pokyny jsou staženy.

Podrobné obecné pokyny

3. Při dodržování tohoto všeobecného pokynu by měly opatření a postupy obchodních platforem, jejichž cílem je zabránit jednání svých členů/účastníků a uživatelů, které by směřovalo ke zneužívání trhu, zejména k manipulaci s trhem v prostředí automatizovaného obchodování, a takové jednání odhalit, zahrnovat minimálně:

a) Personální zajištění

- Obchodní platformy by měly mít dostatečný počet pracovníků, kteří rozumějí regulaci a obchodní činnosti a jsou schopni monitorovat obchodní činnost v prostředí automatizovaného obchodování a odhalit jednání, jež vzbuzuje podezření ze zneužívání trhu (především z manipulace s trhem), v případě, že monitorování zneužívání trhu spadá do jejich kompetence.

b) Monitorování

- Obchodní platformy by přinejmenším měly mít systémy (včetně automatizovaných výstražných systémů pro transakce a pokyny) s dostatečnou kapacitou pro přizpůsobení se vysoké frekvenci vytváření pokynů a transakcí a jejich nízkolatenčnímu přenosu. Tyto systémy mají za úkol na základě dostatečného časového rozlišení monitorovat zadané pokyny a transakce prováděné členy/účastníky a uživateli i jakékoliv jednání, jež může souviset se zneužíváním trhu (především s manipulací s trhem, včetně jednání přesahujícího hranice trhu v případě, že ho daná obchodní platforma zaznamená), a jsou schopny zpětně dohledat transakce provedené členy/účastníky a uživateli, jakož i zadané/zrušené pokyny, které se mohou týkat manipulace s trhem.

c) Opatření pro odhalování a vykazování podezřelých transakcí a pokynů

- Obchodní platformy by měly zavést opatření pro odhalování transakcí, přičemž se doporučuje, aby tato opatření zahrnovala také pokyny², které vyžadují podávání zpráv o podezřelých transakcích týkajících se zneužívání trhu (především manipulace s trhem) příslušným orgánům, a aby byly tyto zprávy vypracovávány bez průtahů (v případě, že provedená úvodní šetření nemohou poskytnout uspokojivé vysvětlení zjištěného jednání, měla by být zpráva vypracována co nejdříve).

d) Přezkumy

- Obchodní platformy by měly provádět pravidelné přezkumy a interní audity postupů a opatření k předcházení a odhalování jednání, jež může znamenat zneužívání trhu.

e) Uchovávání záznamů

- Obchodní platformy by měly uchovávat záznamy o záležitostech zmíněných v bodech a) až d), včetně platných záznamů o auditu, týkajících se toho, jak bylo každé upozornění na možné podezřelé jednání posouzeno, a zda byla či nebyla vypracována zpráva pro příslušné orgány. Tyto

² První a třetí soubor obecných pokynů na 3. úrovni vydaných výborem CESR a týkajících se uplatňování směrnice MAD. Výbor CESR již poskytl pokyny ke zprávám o podezřelých transakcích, podle kterých: „CESR zastává názor, že pokud nějaký neprovedený pokyn k transakci vzbudí podezření ze zneužívání trhu, toto podezření by, pokud to již přímo nevyžaduje daný vnitrostátní právní systém, mělo být oznámeno příslušnému orgánu.“ Příslušné pokyny rovněž zahrnují standardní formulář zprávy o podezřelých transakcích (oddíl IV a V pokynu z května 2005 (ref.: CESR/04-505b) a oddíl 2 pokynu z května 2009 (ref.:CESR/09-219)).

záznamy by měly být dostatečně podrobné, aby příslušným orgánům umožnily monitorovat, zda obchodní platformy plní příslušné povinnosti. Organizátoři trhu a obchodníci s cennými papíry provozující mnohostranné obchodní systémy by měli záznamy uchovávat nejméně po dobu pěti let. Organizátoři trhu provozující regulované trhy by tyto záznamy měli uchovávat nejméně po dobu požadovanou jejich domovským příslušným orgánem.

Obecný pokyn č. 6: Organizační požadavky na obchodníky s cennými papíry v souvislosti se zabraňováním zneužívání trhu (především manipulaci s trhem) v prostředí automatizovaného obchodování

Příslušné právní předpisy: Čl. 13 odst. 2, 5, a 6 směrnice MiFID, články 5, 6 a 9 prováděcí směrnice MiFID, čl. 6 odst. 9 směrnice MAD a články 7 až 10 prováděcí směrnice MAD 2004/72/ES

Všeobecný pokyn

1. Obchodníci s cennými papíry by měli zavést zásady a postupy minimalizující riziko, že jejich automatizovaná obchodní činnost povede ke zneužívání trhu (především k manipulaci s trhem).
2. Typy manipulace s trhem, které by ve značně automatizovaném prostředí obchodování mohly být zvláště problematické, byly popsány v obecném pokynu č. 5 (v odstavci 2 všeobecného pokynu).

Podrobné obecné pokyny

3. Při dodržování tohoto všeobecného pokynu by měly zásady a postupy obchodníků s cennými papíry zabývajících se automatizovanými obchodními činnostmi zahrnovat přinejmenším:

a) Znalosti, dovednosti a pravomoci pracovníků compliance

- Obchodníci s cennými papíry by měli mít zavedeny postupy, které zajistí, aby pracovníci vykonávající funkci compliance disponovali znalostmi (o regulaci i obchodování), dovednostmi a pravomocemi dostatečnými k tomu, aby byli schopni upozornit na jednání pracovníků odpovědných za obchodování, pokud daná činnost vzbudí podezření ze zneužívání trhu (především z manipulace s trhem).

b) Odborná příprava v oblasti zneužívání trhu

- Obchodníci s cennými papíry by měli všem jednotlivcům podílejícím se na provádění pokynů na účet klientů i na obchodování na vlastní účet poskytovat úvodní i pravidelná opakovací školení o tom, co představuje zneužívání trhu (především manipulace s trhem).

c) Monitorovací činnost

- Obchodníci s cennými papíry by měli monitorovat činnost jednotlivců/algoritmů obchodujících na účet společnosti i obchodní činnosti klientů, přičemž by měli brát v potaz předložené, pozmeněné a zrušené pokyny i provedené transakce. To by mělo zahrnovat zavedení odpovídajících systémů (včetně automatizovaných výstražných systémů), které využívají dostatečné časové rozlišení, k odhalení jakéhokoli jednání, jež by mohlo vzbudit podezření ze zneužívání trhu (především z manipulace s trhem), včetně jednání napříč trhy (v případě, že ho daná společnost zaznamená).

d) Opatření pro odhalování a vykazování podezřelých transakcí a pokynů

- Obchodníci s cennými papíry by měli mít opatření pro odhalování transakcí, přičemž se doporučuje, aby tato opatření zahrnovala také pokyny, které vyžadují, aby příslušným orgánům byly podávány zprávy o podezřelých transakcích týkajících se zneužívání trhu (především manipulace s trhem) a aby tyto zprávy byly vypracovávány bez průtahů (v případě, že provedená úvodní šetření nemohou poskytnout uspokojivé vysvětlení zjištěného jednání, měla by být zpráva vypracována co nejdříve).

e) Pravidelné přezkumy a interní audity opatření a postupů compliance

- Obchodníci s cennými papíry by měli provádět pravidelné přezkumy a interní audity postupů a opatření k předcházení a odhalování jednání, jež může znamenat zneužívání trhu.

f) Často přezkoumávaná opatření upravující přístup pracovníků k obchodním systémům

- Obchodníci s cennými papíry by měli nejméně po dobu pěti let uchovávat záznamy o opatřeních a postupech pro odhalení jednání, jež může znamenat zneužívání trhu, pojednávající o záležitostech uvedených v bodech a) až e), včetně účinného ověření, jak bylo každé upozornění na možné podezřelé jednání posouzeno, a zda byla či nebyla vypracována zpráva pro příslušné orgány. Tyto záznamy by měly být dostatečně podrobné, aby příslušným orgánům umožnily monitorovat, zda společnosti plní příslušné povinnosti.

Obecný pokyn č. 7: Organizační požadavky na regulované trhy a mnohostranné obchodní systémy, jejichž členové/účastníci a uživatelé poskytují přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup

Příslušné právní předpisy

Čl. 39 písm. b) a čl. 43 odst. 1 směrnice MiFID pro regulované trhy

Čl. 14 odst. 1, čl. 13 odst. 2, 5 a 6 a čl. 26 odst. 1 směrnice MiFID, články 5 až 9 a článek 51 prováděcí směrnice MiFID pro mnohostranné obchodní systémy

Všeobecný pokyn

1. Obchodní platformy by měly mít pravidla a postupy, jejichž úkolem je zajistit, aby v případě, že platformy členům/účastníkům či uživatelům umožní poskytovat přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup, poskytování přímého přístupu na trh / sponzorovaného přístupu bylo v souladu se spravedlivým a řádným obchodováním. Je důležité, aby si obchodní platformy a jejich členové/účastníci ponechali nad svými systémy kontrolu a pečlivě je monitorovali, aby se minimalizovalo jakékoliv případné narušení způsobené těmito třetími stranami a zabránilo se tak ohrožení obchodních platforem případným podvodným jednáním či zneužíváním trhu ze strany klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem nebo jejich nevhodnými/chybnými systémy.

Podrobné obecné pokyny

2. Při dodržování tohoto všeobecného pokynu by měly obchodní platformy určit, zda jejich členové/účastníci či uživatelé smějí či nesmějí nabízet přímý přístup na trh anebo sponzorovaný

přístup. Pokud členům či účastníkům umožní nabízet přímý přístup na trh anebo sponzorovaný přístup, jejich pravidla a postupy by měly zohlednit přinejmenším toto:

a) Konečnou odpovědnost za zprávy, včetně pokynů, a následné zásahy i sankce

- Obchodní platformy by měly jasně stanovit, že daný člen/účastník či uživatel nese výlučnou odpovědnost za všechny zprávy, včetně pokynů zadaných pod jeho obchodními kódy, a proto může podléhat zásahům (včetně přerušení přístupu daného člena/účastníka či uživatele k obchodní platformě) a sankcím kvůli jakémukoliv porušení pravidel či postupů v souvislosti s těmito pokyny.

b) Odpovědnost při poskytování přímého přístupu na trh / sponzorovaného přístupu

- Dohody o přímém přístupu na trh / sponzorovaném přístupu uzavřené mezi obchodními platformami a společnostmi poskytujícími přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup by měly zdůraznit, že společnost poskytující přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup nadále odpovídá dané obchodní platformě za všechny obchodní transakce využívající identifikační kód účastníka trhu či jakékoli jiné identifikační údaje.

c) Požadavky na členy/účastníky poskytující přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup

- Obchodní platformy by měly, stejně jako podle obecného pokynu č. 3, od členů/účastníků či uživatelů požadovat, aby měli odpovídající systémy a účinné kontroly, včetně kontrol před uskutečněním obchodu a po uskutečnění obchodu, zajišťující, aby poskytování přímého přístupu na trh / sponzorovaného přístupu negativně neovlivňovalo dodržování pravidel daného regulovaného trhu či mnohostranného obchodního systému, nevedlo k nestandardnímu obchodování či neusnadňovalo jednání, jež může znamenat zneužívání trhu. To platí bez ohledu na to, zda přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup poskytuje člen/účastník či uživatel.

d) Hloubková kontrola před poskytnutím přímého přístupu na trh / sponzorovaného přístupu

- Obchodní platformy by měly od svých členů/účastníků či uživatelů požadovat, aby prováděli hloubkovou kontrolu klientů, kterým poskytují přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup.

e) Přístupová práva

- Obchodní platformy by měly být schopny zamítnout žádost člena/účastníka či uživatele týkající se povolení poskytnutí sponzorovaného přístupu, jestliže si daný regulovaný trh či mnohostranný obchodní systém není jist, zda by se to slučovalo s jeho pravidly a postupy pro spravedlivé a řádné obchodování. Pokud jde o nechráněný sponzorovaný přístup, přečtěte si prosím obecný pokyn č. 8.

f) Monitorování pokynů

- Obchodní platformy by měly v rámci svých povinností monitorovat své trhy (viz Obecný pokyn č. 3), monitorovat pokyny zaslané do jejich systémů klienty členů/účastníků se sponzorovaným přístupem.

g) Eventuální zásahy do sponzorovaného přístupu

- i) Obchodní platformy by měly být schopny pozastavit či odejmout sponzorovaný přístup poté, co byl udělen, pokud si daný regulovaný trh či mnohostranný obchodní systém není jist, zda by se nepřetržitý přístup slučoval s jeho pravidly a postupy pro spravedlivé a řádné obchodování.
- ii) Obchodní platformy by měly být schopny zastavit příjem pokynů od osoby obchodující prostřednictvím sponzorovaného přístupu nezávisle na pokynech od člena či účastníka sponzorujícího přístup této osoby, a to tak, že klientům přistupujícím na trh prostřednictvím sponzorovaného přístupu přidělí jedinečné zákaznické identifikační údaje.
- iii) Obchodní platformy by měly být schopny v případě potřeby provádět přezkum vnitřních kontrolních systémů svých členů/účastníků či uživatelů ve vztahu k rizikům souvisejícím s jejich klienty se sponzorovaným přístupem či s přímým přístupem na trh.

h) Uchovávání záznamů

- Obchodní platformy by měly uchovávat záznamy o svých zásadách a postupech týkajících se přímého přístupu na trh / sponzorovaného přístupu i o všech významných událostech souvisejících s obchodováním pomocí sponzorovaného přístupu. Tyto záznamy by měly být dostatečně podrobné, aby příslušným orgánům umožnily monitorovat, zda obchodní platformy plní příslušné povinnosti. Organizátoři trhu a obchodníci s cennými papíry provozující mnohostranné obchodní systémy by měli záznamy uchovávat nejméně po dobu pěti let. Organizátoři trhu provozující regulované trhy by je měli uchovávat nejméně po dobu požadovanou jejich domovským příslušným orgánem.

Obecný pokyn č. 8: Organizační požadavky na obchodníky s cennými papíry, které poskytují přímý přístup na trh anebo sponzorovaný přístup

Příslušné právní předpisy: Čl. 13 odst. 2, 5, a 6 směrnice MiFID, články 5 až 9 a články 13, 14 a 51 prováděcí směrnice MiFID

Všeobecný pokyn

1. Obchodníci s cennými papíry nabízející klientům přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup jsou odpovědní za obchodování těchto klientů. Musí vypracovat zásady a postupy zajišťující, aby se obchodování těchto klientů slučovalo s pravidly a postupy příslušných obchodních platform, kterým jsou pokyny takových klientů podávány, a umožňovalo danému obchodníkovi s cennými papíry plnit jeho povinnosti dle směrnice MiFID a dalších příslušných unijních i vnitrostátních právních předpisů.

Podrobné obecné pokyny

2. Při dodržování tohoto všeobecného pokynu by obchodníci s cennými papíry měli vzít v úvahu přinejmenším toto:

a) Hlubková kontrola klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem

- Obchodníci s cennými papíry musí provádět hlubkové kontroly potenciálních klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem odpovídající rizikům, která představují charakter

těchto klientů, rozsah a komplexnost jejich potenciálních obchodních činností a jim poskytované služby. Hloubková kontrola se může případně týkat i položek, jakými jsou odborná příprava a kompetence jednotlivců zadávajících pokyny, kontrola přístupu k zadávání pokynů, rozdělení odpovědnosti za přijímání opatření a řešení chyb, dřívější obchodní metody/jednání daného klienta (je-li k dispozici) či schopnost klientů plnit své finanční závazky vůči danému podniku. Při hloubkové kontrole mohou obchodníci s cennými papíry vzít v úvahu, zda se na potenciálního klienta vztahuje směrnice, vnitrostátní právní předpis některého členského státu nebo právní předpis třetí země, i jeho záznamy o přestupcích u příslušných orgánů a obchodních platform. Závěry hloubkové kontroly by měly být pravidelně přezkoumávány.

b) Kontroly před uskutečněním obchodu

- i. Kontroly před uskutečněním obchodu týkající se pokynů klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem, o kterých se zmiňuje odstavec 2 obecného pokynu č. 4, který se týká organizačních požadavků na obchodníky s cennými papíry v souvislosti s podporou spravedlivého a řádného obchodování v prostředí automatizovaného obchodování, včetně zabudovaného automatického zamítnutí pokynů přesahujících určité parametry.
- ii. Mělo by být zcela jasně stanoveno, že oprávnění měnit parametry kontrol prováděných před uskutečněním obchodu by měl mít pouze příslušný obchodník s cennými papíry (klient s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem by tedy tuto možnost mít neměl).
- iii. Obchodníci s cennými papíry nabízející přímý přístup na trh / sponzorovaný přístup mohou využít kontrol před uskutečněním obchodu i po uskutečnění obchodu, jimiž mohou být vlastní kontroly daného obchodníka s cennými papíry, kontroly zakoupené od prodejce, kontroly poskytnuté externím dodavatelem či kontroly nabízené samotnou platformou (neměly by to tedy být kontroly poskytnuté příslušným klientem s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem). V každém případě však daný obchodník s cennými papíry zůstává nadále odpovědný za efektivitu kontrol a musí nést výlučnou odpovědnost za stanovení klíčových parametrů.

c) „Nechráněný” či „nefiltrovaný” přístup na trh

- „Nechráněný” či „nefiltrovaný” přístup na regulovaný trh či do mnohostranného obchodního systému, v rámci kterého pokyny klienta před odesláním na regulovaný trh či do mnohostranného obchodního systému neprocházejí kontrolami před uskutečněním obchodu, je podle směrnice MiFID zakázán. Klient se sponzorovaným přístupem by proto nikdy neměl mít možnost obchodní platformě poslat pokyn, který by neprošel kontrolami před uskutečněním obchodu provedeným daným obchodníkem s cennými papíry.

d) Monitorování

- i) Monitorování pokynů (včetně monitorování napříč trhy), které musí dle obecného pokynu č. 4 obchodníci s cennými papíry provádět, by mělo být uplatněno u všech pokynů, včetně těch od klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem. Rovněž systémy pro odhalování možných případů zneužívání trhu (především manipulace s trhem), které musí dle obecného pokynu č. 6 obchodníci s cennými papíry mít, by měly být použity i u pokynů od klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem a u jimi prováděných transakcí.

ii) Plnění těchto povinností bude od obchodníků s cennými papíry vyžadovat, aby byli schopni odlišit pokyny a transakce klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem od ostatních pokynů a transakcí dané společnosti.

iii) Obchodníci s cennými papíry by rovněž měli být schopni okamžitě zastavit obchodování jednotlivých klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem.

e) Práva a povinnosti stran

- Obchodníci s cennými papíry by měli jasně vymežit práva a povinnosti obou stran týkající se služby poskytování přímého přístupu na trh / sponzorovaného přístupu.

f) Uchovávání záznamů

- Obchodníci s cennými papíry by měli o záležitostech zmíněných v bodech a) až e) nejméně po dobu pěti let uchovávat záznamy, které budou dostatečně podrobné na to, aby mohly příslušné orgány kontrolovat, zda společnost plní příslušné povinnosti. Tyto záznamy by měly přinejmenším zahrnovat výsledky hloubkové kontroly potenciálních klientů s přímým přístupem na trh / sponzorovaným přístupem a následných přezkumů i práva a povinnosti obou stran týkající se služby poskytování přímého přístupu na trh / sponzorovaného přístupu.